

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 749. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708756231616/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

teolog og biskop H.L. Martensen (1808-84) havde god afsætning på bl.a. sin *Den kristelige Ethik* (1871-78). – *Blicher*: St. St. Blicher (1782-1848). – *Carl Bagger*: (1807-46), boheme og forfatter af bl.a. romanen *Min Broders Levnet* (1835), der spillede en væsentlig rolle for Drachmann som romanforfatter. – *vor bornholmske Saxo Grammaticus*: den bornholmskfødte store sprogforsker og latinist J.N. Madvig (1804-86), der havde anmeldt Baggers roman i *Maanedsskrift for Litteratur* i 1835. – *Aarestrup*: Emil Aarestrup (1800-56) kom først rigtig i fokus ved en posthum udgivelse af hans digte med forord af Georg Brandes i 1877. – *Stiftsfysikus*: overordnet embedslæge i provinsen. – *Andersen*: H.C. Andersen (1805-75) led i sine sidste år af leverkræft. – *Revue des deux mondes*: det også uden for Frankrig meget læste, bredt kulturelle 14-dagesskrift, grundlagt 1831. – *Athenæum*: læseforening 1824-1901 i København. – *Deviser*: sedler med vers eller billedgæder. – *Nordens Athen*: navnlig i 1840'erne og nærmest flg. årti den prangende betegnelse på København. – *nye Kirker*: propagandeaen for at bygge nye kirker, bl.a. i den stærkt voksende hovedstad, organiseredes i 1890 i Udvalget for Kirkesagens Fremme. – *Sædelighed*: jf. den såkaldte sædelighedsfejde, hvor man især i årene 1883-87 i Danmark, Norge og Sverige stredes om opretholdelsen af den gamle officielle konsmoral. – *Totalafholdenhed*: kan dels parodisk sigte til et standpunkt i sædelighedsdiskussionen, dels til tidens aktive afholdsbevægelse over for alkohol. – *Hundskat*: indført 1889. – *indre Mission*: den pietistiske vækkelsesbevægelse og kirkeretning fra midten af 1800-t. vandt i slutningen af århundredet også stærkt frem i København. – *lod (...) ligge links*: (af ty.) tog man sig ikke af. – *Bondevenner*: politisk gruppering i 1850'erne og 60'erne, hvis tilhængere senere indgik i Venstre. – *Doktrinære*: der sigtes formodentlig til de Nationalliberale, hvis storhedstid endtes med katastrofen i 1864, men som endnu lod sig identificere i en periode senere, inden de smeltede sammen med godsejerne i Højre.

- 620 *Kierkegaard*: Søren Kierkegaards (1813-55) skrifter lægger op til meget divergerende arter af kristendomsvurdering. – *Feuerbach*: Ludwig Feuerbach (1804-72), tysk religionsfilosof, der i hovedværket *Das Wesen des Christentums* (1841) opfattede forestillingerne om Gud som projektioner af mennerskers følelser, behov osv. – *Strauss*: den tyske religionshistoriker D. Fr. Strauss (1808-74) havde i værket *Das Leben Jesu* (1835) forsøgt at meddele en rent historisk opfattelse af Jesusskikkelsen og dens ry. – *Renan*: den franske religionshistoriker Ernest Renan (1829-92) havde bl.a. med bogen *Vie de Jésus* (1863)

fortsat og udbredt den samme betragtningsmåde, der af teologer opfattedes som gudsfjendelig. – *en tidligere Lærer*: se Efterskrift s.646 om modellen, Drachmanns gymnasielærer på Metropolitanskolen og ven, litteraturhistorikeren Kristian Arentzen (1823-99). – *aforistisk*: i kort, tilspidset form. – *den milesiske Venus* el. Venus fra Milo: den berømte Afroditestatue fra øen Melos, opstillet i Louvremuseet i Paris. – *Koteri*: (litterær el. kunstner)klike. – *litterært Hakkelseskæveri*: at skære hakkelse i døgnets rejsestald er en betegnelse, oprindeligt i et digt 1861 af Carl Ploug, på journalistisk arbejde; videre om anmelderi o.lign. – *Sisyfusarbejde*: uendelighedsarbejde som det, hvormed Sisyfos straffedes if. græsk mytologi. – *sit Arbejde*: jf. Kr. Arentzens 8 bind lange værk *Baggesen og Oehlenschläger* (1870-78). – *i Ny og Nær*: titlen på en digtsamling af Vilh. Bergsøe (1867). – *Krøllepapir*: papir, der bruges til at sætte krøller, papillotter. – *Kikindiewelt*: (af ty.) grøn-skolling.

- 621 *Styverfængere*: personer, der kun er ude på pengefortjenesten ved fx litterært arbejde. – *Skælm*: bedrager; hos Holbek og Kjær (1969) nr. 3563. – *Nelsons Undskyldning*: den engelske søhelt admiral H. Nelson (1758-1805) førte angrebet på Københavns Red 2. april 1801; da hans foresatte, flådechefen H. Perker, signalerede til ham, at slaget skulle afbrydes, satte Nelson kikkerten for sit blinde øje; da han således var undskyldt for at se signalet, fortsatte han angrebet og vandt. – *en Fører*: Georg Brandes (1842-1927), hvis epokeskabende forelæsninger over *Hovedstrømninger*, påbegyndt nov. 1871, påhørtes af bl.a. Drachmann; jf. Efterskrift s.646. – *Og Sol (...) ned*: jf. Præd.Bog, kap.1, v.5. – *Iliaden blev til Odysseen*: af de to Homeriske heltedigte handler det første (i tidsskriftrykket fejlagtigt stavet *Illiaden*) om krig og erobring, det andet om den brydsomme og farefulde hjemrejse.

Af Ulf Brynjulfsens Papirer. (Et Kapitel af en større Roman)

»Der er en Ø i Livet«

- 622 *Der er en Ø i Livet*: citat fra Claras sang i Første Handling af Oehlenschlägers syngespil *Ludlams Hule* (1814), hvis 1. str. lyder: »Der er en Ø i Livet,/ Dens rette Navn er Elskovs Ø,/ Af steile Field omgivet,/ Midt i den bitte Sø./ Enhver, som hører Øens Fryd,/ Sig ønsker derhen, og iler derhen,/ Men kommer snart tilbage/ Med revne Seil igjen.« (*Poet.Skr.* udg. af F.L. Liebenberg, 14. Deel, 1859, s.21). – *den og den Ø*: skildringen er digtet over Drachmanns kærlighedshistorie (og hans senere første hustru Vilhelmine Erichsen) på Born-